

יום ב', כ' בסיון תשס"ה (27 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לתור את הארץ [השלמה...]

ועל כן לא יכול לומר: 'ולא תלכו אחרי לבבכם', שאם היה הולך כפי מה שדרכי הלב סלולות בטבע יצירתו היו דרכיו טובים וישרים'.

המוסרי, אינו משמש במובנו הפשוט – ללכת או לסייר, אלא יש לו משמעות בעלת קונוטציה שלילית, של עזיבת דרך המלך, דרך הישר, ותיור בדרכים עקלקלות המרחיקות את האדם מהיעד שאליו הוא אמור לכוון עצמו, ואליו היה מגיע אילו התמיד ללכת נכוחה. **העין והלב** המזכרים בפסוקנו מייצגים שתי גישות פסיכולוגיות שונות שיש להן השלכה על תפיסת המוסר האנושי בזיקה לעבודת הבורא. **הגישה האחת** טוענת שהדברים שהאדם מסתכל עליהם גורמים לו לחטוא, ולכן עליו להיזהר ולהימנע מלהתבונן בדברים שעלולים להחטיאו. במילים אחרות: העיניים הן 'המשפיעות' על לבו של האדם. כדברי רש"י דלעיל: "העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות".

האחרת טוענת שאין האדם רואה אלא מהרהורי לבו, דהיינו - הפרשנות שנותן האדם לדברים שרואות עיניו אינה אובייקטיבית, אלא תלויה בבינת לבו. כדברי הספרי: 'ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', מגיד שהעיניים הולכות אחרי הלב, או הלב אחרי העיניים? אמרת והלא יש סומא שעושה כל תועבות שבעולם, הא מה ת"ל 'ולא תתרו אחרי לבבכם'? – מגיד שהעיניים הולכות אחר הלב.

שעיניו משמשות לו כסרסור לדבר עברה, טענה זו יש בה חיזוק לגישה השנייה, כלומר שהאדם 'תר אחר לבבו' – רצונותיו; תשוקותיו ויצריו הם המכתיבים לו במה להתבונן וכיצד לפרש את מה שרואות עיניו.

יש היזון חוזר המשפיע גם על הנעשה בלבבו, והשפעה זו היא המכוונת את ההתבוננות הבאה וחוזר חלילה.

התנהגות התרים ששלח משה. משה שלח את נציגי האומה לארץ כנען והטיל עליהם משימה לבדוק נתונים מסוימים. הוא ציפה מהם שיתורו את הארץ, כלומר שישתפו את לבם במשימה, בידיעה שדבריהם אמורים לחזק את העם לקראת כניסתו ארצה, ולא יסתפקו בראייה בלבד, ולא יסתתרו אחר הטיעון של 'דיווח אובייקטיבי' כביכול. לכן בחר משה בראשי המטות, באנשים מכובדים ביותר, מתוך תקווה שהם לא יתורו אחרי עיניהם אלא ייתנו לתבונת הלב והרגש להכתיב להם את מסקנותיהם ואת הדיווח לעם, כשם שעשו יהושע וכלב. אך הם 'תרו אחר לבבם' במובן השלילי, איפשרו לפחד שבלבם להשתלט על תבונת לבם, וממילא ראו עיניהם את אשר הכתיב להם לבם.

הסבר זה ניתן לאששו בפסוק ל"ג שבפרק י"ג: "וְשֵׁם רְאִינוּ אֶת הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק מִן הַנְּפִילִים וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם". חלקו הראשון של הפסוק ברור - מכיוון שפגשו בנפילים, הרגישו כחגבים, אך **סופו אינו ברור**: מניין ידעו כיצד הם נראו בעיני יושבי הארץ? אין זאת אלא שהפחדים והחששות שליוו אותם בעת ביצוע משימתם הם שהביאו לפרשנותם הלקויה ולכישלון משימתם, שהרי דיווחו במפורש [שם שם 28]: "אִפְסָ כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהָעָרִים בְּצִרּוֹת גְּדֹלֶת מְאֹד וְגַם יְלָדֵי הָעָנָק רְאִינוּ שָׁם". ומכאן המסקנה ברורה: הארץ אמנם טובה, אך אין כל סיכוי שנוכל לכבשה, וזאת בגלל חוסנם של תושביה.

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ב', כ' בסיון תשס"ה (27 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מסקנה זו היא פרי כשלונם של עשרה מראשי העם אשר תרו אחר לבבם וכיוונו עיניהם
לתור בדרך קלוקלת את ארץ הבחירה.
[<http://www.biu.ac.il/JH/Parasha/shlach/bar.html>]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל